

Pelastakaa Lapset ry:n lausunto lakivaliokunnalle asiassa M 10/2013 vp

Pelastakaa Lapset ry on kutsuttu kuultavaksi asiantuntijana koskien eduskunnalle tehtyä kansalaisaloitetta avioliittolain, rekisteröidystä parisuhteesta annetun lain ja transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain muuttamisesta. Tehty kansalaisaloite koskee Pelastakaa lasten asiantuntijuutta ensisijaisesti adoptio-oikeutta koskevan muutoksen osalta. Ehdotetun lain muutoksen myötä samaa sukupuolta oleviin puolisoihin sovellettaisiin adoptiolain (22/2012) säännöksiä, jotka koskevat aviopuolisoiden oikeutta adoptoida yhdessä lapsi. Pelastakaa Lapset ry:n toimintoja ovat adoptioneuvonta lasta haluaville, lapsen adoptioon luovuttamista harkitseville ja lapselle sekä kansainvälinen adoptiopalvelu, jonka kautta Suomeen tulee kansainvälisesti adoptoitavia lapsia.

Lapsen etu

Adoptiotoiminnassa ensisijaista on aina lapsen etu. Adoptiolla on tarkoitus varmistaa lapselle pysyvät vanhemmat ja olosuhteet. Vierasadoptioneuvonnassa pyritään lapselle löytämään hänelle itselleen sopivimmat ja parhaat vanhemmat ja adoptioneuvonnan tarkoitus on tutkia adoptiohakijoiden edellytykset vanhemmuuteen. Kenelläkään ei ole subjektiivista oikeutta saada adoptiolasta, mutta lapsella on oikeus saada sellaiset vanhemmat, jotka kykenevät vastaamaan hänen tarpeisiinsa ja luomaan häneen pysyvän kiintymyssuhteen. Lapsella on oikeus vanhempiin, jotka pystyvät hyväksymään hänet myös usein traumaattisia kokemuksia eläneenä ja niiden vuoksi erityistä hoivaa tarvitsevana lapsena. Vanhemman sukupuolisella suuntautuneisuudella ei ole olemassa olevan tutkimustiedon mukaan vaikutusta lapsen kehitykseen ja hyvinvointiin tai vanhemmuuden taitoihin, joten se ei myöskään estä soveltuvuutta adoptiovanhemmaksi.

Lapsen edun näkökulma tulee tämän kansalaisaloitteen suhteen tarkasteltavaksi muutoinkin kuin adoption näkökulmasta eli suhteessa ihmisoikeuksiin ja lapsen oikeuksiin. Pelastakaa Lapset kannattaa esitystä tasa-arvoisesta avioliitosta, koska se takaa yhdenvertaisen kohtelun riippumatta sukupuolisesta suuntautumisesta. Yhdenvertaisuus on keskeinen perus- ja ihmisoikeus. Mielestämme yhteiskunta, joka kunnioittaa ihmisoikeuksia, on myös lapselle parempi yhteiskunta. Lisäksi lapsen oikeuksien sopimuksen 2 artikla takaa lapselle oikeuden tasavertaiseen asemaan riippumatta hänen tai hänen vanhempiensa tai laillisen huoltajansa rodusta, ihonväristä, sukupuolesta, kielestä, uskonnosta jne.

Adoptioneuvontaa koskevat näkökulmat

Adoptioneuvontaa toteuttavat Suomessa kunnat ja Sosiaali- ja terveysministeriön luvalla adoptiotoimistona toimiva Pelastakaa Lapset ry. Adoptioneuvontaa annetaan Pelastakaa Lapsissa valtakunnallisesti viidessä aluetoimistossa ja neuvonnan toteuttavat sosiaalityöntekijät. Adoptioneuvonnassa laaditaan kotiselvitys adoptiovanhemmiksi haluavista ja se toimitetaan Valviran Adoptiolautakunnalle, joka hyväksyy adoptionhakijat selvitysten pohjalta. Adoptioneuvonnassa arvioidaan monipuolisesti adoptionhakijoiden valmiudet ja mahdollisuudet ryhtyä adoptiovanhemmiksi, joko kotimaiselle tai kansainväliselle adoptiolapselle. Kansainvälisessä adoptiossa kohdamaa valitsee adoptioluvan saaneiden pariskuntien joukosta adoptiovanhemmat lapselle. Kotimaassa adoptioon tulevalle lapselle sopivat vanhemmat esittää kunnan tai Pelastakaa Lasten työntekijä adoptioluvan saaneiden adoptionhakijoiden joukosta. Myös tässä valinnassa lapsen etu ratkaisee sen, ketkä hänen vanhemmikseen pääsevät. Biologisen vanhemman toiveita uusista vanhemmista kuitenkin kuullaan ja kunnioitetaan. Vuosittain Pelastakaa Lasten kautta toteutuu 30-35 kotimaista vierasadoptiota ja 60-100 kansainvälistä adoptiota. Perheen sisäisiä adoptioita toteutuu Pelastakaa Lasten kautta

vuosittain 60–100. Adoptiota odottavia perheitä oli jonossa vuoden 2013 lopussa 287, joista kotimaista adoptiota odotti 55 perhettä ja kansainvälistä adoptiota 232 perhettä.

Nykytilanteessa samaa sukupuolta olevat henkilöt eivät rekisteröidyssä parisuhteessa voi yhdessä adoptoida lasta, vaikka perheessä tosiasiallisesti on kaksi vanhempaa. Vasta perheen sisäisen adoption kautta on myös toinen puoliso voinut tulla lapsen vanhemmaksi. Jos yhteisadoptio mahdollistetaan, tosiasialliset vanhemmat voivat hakeutua adoptioneuvontaan yhdessä ja myös heidän parisuhteensa tulee arvioiduksi lapsen edun näkökulmasta.

Kansainvälistä adoptiopalvelua koskevat faktat

Pelastakaa Lasten Kansainvälisen adoptiopalvelun kontaktimaita tällä hetkellä ovat Venäjä, Kiina, Thaimaa ja Filippiinit. Vuonna 2013 Suomeen saapui järjestön kautta 54 lasta (Venäjä 15, Kiina 28, Thaimaa 1 ja Filippiinit 10). Kohdemaat määrittelevät itsenäisesti kriteerejä adoptiovanhemmille mm. uskonnon, terveydentilan, taloudellisen aseman ja sukupuolisen suuntautuneisuuden osalta. Pelastakaa Lasten kontaktimaista erityisesti Venäjä on kiinnostunut Suomessa tehtävistä päätöksistä, koska heille on erityisen tärkeää tietä millaista sukupuolista suuntautuneisuutta vanhemmat edustavat ja lisäksi se, voisiko lapsi adoption jälkeen tulla Suomessa sijoitetuksi samaa sukupuolta olevien puolisoitten perheeseen. Venäjä on keskeyttänyt kansainvälisen adoption mm. Ruotsin kanssa sen jälkeen, kun siellä hyväksyttiin samaa sukupuolta olevien henkilöiden avioliitto. Pelastakaa Lasten kohdemaista Kiina ja Filippiinit eivät hyväksy samaa sukupuolta olevien pariskuntien adoptiohakemuksia. Thaimaassa on hiljattain hyväksytty laki samaa sukupuolta olevien avioliitto-oikeudesta, mutta hekään eivät hyväksy samaa sukupuolta olevien adoptiohakemuksia.

Helsingissä 3.4.2014

Riitta Hyytinen
Lastensuojelupalveluiden johtaja
Pelastakaa Lapset ry

Tiina Tammi
Kansainvälisestä adoptiopalvelusta vastaava johtaja
Pelastakaa Lapset ry